

Dags för fortbildning se sidan 6

Yrkesförarkompetens
för förare av buss och tung lastbil

Att köra lastbil eller buss i sitt yrke är ett ansvarsfullt arbete som ställer höga krav på kunskap och skicklighet. Därför finns det bestämmelser som reglerar kraven på alla yrkesförare så att de har den kompetens som är nödvändig för yrket.

Bättre säkerhet för förare och samhälle

Avsikten med kraven på grundläggande utbildning och fortbildning är att förbättra trafiksäkerheten, öka förarnas säkerhet, minska bränsleförbrukningen, modernisera föraryrket och underlätta framtida rekryteringar av förare.

Det långsiktiga målet med bestämmelserna om yrkesförarkompetens är att säkerställa att förare som kör persontransporter och godstransporter inom EU har de kunskaper som krävs för att få utöva yrket.

Samhällsutvecklingen med nya krav och nya bestämmelser gör att förutsättningarna för yrket ständigt förändras. Fortbildningen ska ge en uppdatering av de viktigaste kunskaperna.

Vill du bli lastbils- eller bussförare?

Du som vill bli lastbils- eller bussförare måste ha grundläggande kompetens för att få ett yrkeskompetensbevis. Det får du genom att gå en grundutbildning som avslutas med ett skriftligt prov. Grundutbildningen är 280 timmar eller 140 timmar beroende på förarens ålder. Den omfattar säkerhetsbestämmelser, rationell körning, optimering av bränsleförbrukning, bestämmelser för yrkestrafiken, trafiksäkerhet, hälsa, service och transportlogistik. Utbildningen ges av utbildare som har tillstånd av Transportstyrelsen att bedriva utbildning för yrkesförarkompetens. Du kan även bli yrkesförare i gymnasieskolan eller i kommunal vuxenutbildning. De utbildar efter en nationellt fastställd kursplan. Provet görs på Trafikverkets förarprovskontor, i gymnasieskolan eller i kommunal vuxenutbildning.

Grundutbildningen på 140 timmar är avsedd för den som är:

- 23 år och äldre och utbildar sig till bussförare
- 21 år och äldre om linjens längd inte överstiger 50 km
- 21 år och äldre och utbildar sig till lastbilsförare.

Ämnesinnehållet i utbildningen är samma som i grundutbildningen på 280 timmar, men varje ämne får mindre undervisningstid. Kraven i provet är dock lika som för den längre utbildningen.

- Om du genomgår yrkesförarutbildning för godstransporter hos utbildare med tillstånd eller i gymnasieskolan, kan du i vissa fall få körkort med behörigheterna C och CE och yrkeskompetensbevis från 18 års ålder för att få utföra godstransporter.
- Om du genomgår yrkesförarutbildning till bussförare hos utbildare med tillstånd eller i kommunal vuxenutbildning, kan du få körkort med behörigheterna D och DE och yrkeskompetensbevis från 21 års ålder för att få utföra persontransporter (i vissa fall med begränsningar).
- Om du genomgår yrkesförarutbildning till bussförare i gymnasieskolan kan du få behörighet D och DE och yrkeskompetensbevis från 18 års ålder för att få utföra persontransporter (med vissa begränsningar).

Giltigt i fem år

Den grundläggande yrkesförarutbildningen leder efter godkänt prov till ett yrkeskompetensbevis som är giltigt i fem år. För att få ett nytt bevis måste du gå en fortbildning vart femte år. Bestämmelserna bygger på ett direktiv som är antaget av EU och gäller förare som utför gods- eller persontransporter med fordon som kräver körkortsbehörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE.

Kompetenskraven innebär i stort att förarna ska ha kunskap om fordon och olika typer av transporter. De ska också känna till de regler och bestämmelser som styr hur godstransporter eller persontransporter ska genomföras. Förarna ska också ha kunskap om arbetsmiljö, trafiksäkerhet samt service och logistik. Kraven på yrkesförarkompetens gäller i alla länder inom EU samt i EES-staterna Norge, Island och Liechtenstein.

Har du ännu inte gått din första fortbildning?

Nu måste du som omfattas av ”hävdudden rätt” gå fortbildning för att få ett yrkeskompetensbevis!

- Bestämmelserna tillämpas från och med
- 10 september 2008 för förare som utför persontransporter med buss
 - 10 september 2009 för förare som utför godstransporter med tung lastbil.

Förare som redan har eller har haft ett körkort för buss eller tung lastbil, utfärdat i EES-stat, före dessa datum, ska inte gå grundutbildningen eftersom de omfattas av hävdudda rättigheter. De ska däremot gå sin första fortbildning inom sju år från att bestämmelserna trädde i kraft för att få ett yrkeskompetensbevis.

**Bussförare:
fortbildning före
10 september
2015**

**Lastbilsförare:
fortbildning före
10 september
2016**

Du måste ha genomgått din första fortbildning före den 10 september 2015, för att få fortsätta att köra persontransporter med buss eller före den 10 september 2016 för att få fortsätta köra godstransporter med tung lastbil. Då krävs att alla förare som omfattas av krav på yrkeskompetensbevis har ett sådant och medför det under färd.

En fortbildning omfattar minst 35 timmar och anordnas av utbildare som har tillstånd att bedriva sådan utbildning. Fortbildningen kan delas upp i delkurser som är på minst 7 timmar vardera. Något prov avläggs inte i samband med fortbildningen.

Är du inte aktiv förare nu men vill ta upp yrket som buss- eller lastbilsförare efter de ovanstående datumen, måste du genomgå denna fortbildning för att få ett yrkeskompetensbevis och få utföra transporter igen.

Prata med din arbetsgivare eller kontakta ett utbildningsföretag som har tillstånd av Transportstyrelsen att bedriva fortbildning för yrkesförarkompetens.

Yrkeskompetensbeviset ska alltid finnas med

Yrkeskompetensbeviset utfärdas dels efter genomförd grundutbildning med godkänt prov, dels efter genomförd fortbildning. I Sverige utfärdar Transportstyrelsen beviset som liknar körkortet men är blått. Varje förare ska ha sitt yrkeskompetensbevis med vid körning och kunna visa upp det vid en kontroll. Om beviset inte är med, kan föraren bli bötfälld.

Både förare och företag har ansvar

Både företag som anlitar förare och förarna själva, har ansvar för att sätta sig in i bestämmelserna om yrkesförarkompetens.

Förarens ansvar

Föraren är ansvarig för att genomgå den utbildning som krävs för att få ett yrkeskompetensbevis. Förare som utför gods- eller persontransporter utan att vara berättigad till det enligt lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens döms till böter.

Förare som uppsåtligt eller av oaktsamhet inte medför yrkeskompetensbevis vid gods- eller persontransporter döms till penningböter.

Företagets ansvar

Företagare som i sin transportverksamhet uppsåtligt eller av oaktsamhet anlitar en förare som inte är berättigad att utföra gods- eller persontransport döms till böter.

Undantag

Lagen om yrkesförarkompetens innehåller undantag då förare av fordon inte omfattas av krav på yrkesförarkompetens. Undantag gäller vid körning med fordon som kräver behörighet C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE:

- vars högsta tillåtna hastighet inte överstiger 45 kilometer i timmen
- som används av eller står under kontroll av Försvarsmakten, Kustbevakningen, Tullverket, räddningstjänsten eller polisen
- som provas eller förflyttas på väg i samband med tekniskt utvecklingsarbete, reparation eller underhåll

- som är nya eller ombyggda och ännu inte har tagits i drift i transportverksamhet, som används i nödsituationer eller för räddningsinsatser
- som används vid övningskörning enligt författningar om körkort eller körträning för yrkeskompetensbevis enligt denna lag
- som används för icke-kommersiell persontransport eller för godstransport för privat bruk
- som används för att transportera material och utrustning som föraren ska använda i sitt arbete, under förutsättning att framförandet av fordonet inte är förarens huvudsakliga sysselsättning.

Mer information

Fullständig information om kraven på yrkesförarkompetens finns i lagen (2007:1157) och förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens samt i myndighetsföreskrifter.

Länkar till dessa och övrig information finns på [**www.transportstyrelsen.se/yrkesforarkompetens**](http://www.transportstyrelsen.se/yrkesforarkompetens).

Telefon 0771-503 503
www.transportstyrelsen.se